

17.9. 2023, 15. neděle po Trojici

Introit: Pojd'te, zaplesejme Hospodinu, oslavujme hlaholem skálu své spásy, ² vstupme před jeho tvář s důkuvzdáním, oslavujme ho hlaholem žalmů!... (Ž 95,1-6)

Píseň: 115 *Bůh je náš Pán a Král (Žalm 95)*

Modlitba:

Pane Bože,

zpíváme, chválíme tě. Písní nám to jde někdy líp než mluvenými slovy.

Jsi velký, mocný, přesahuješ nás i naše možnosti chápání. Ale přitom tě tušíme i docela blízko, s námi, s každým z nás jednotlivě a osobitě. Znáš nás jménem, víš o našich radostech, myšlenkách i obavách.

Víš i co, se nám nedaří, co jsme pokazili, komu ublížili. Myslíme na to... Prosíme, odpusť.

Prosíme, proměňuj nás k lepšímu, probouzej v nás víru a citlivost. Amen.

Čtení: Ex 25,10-22 (model schrány)

Píseň: Svítá 360 *V nebi je trůn*

Text: 1Sa 4,1-22

Kázání:

Je noc. Kdesi pláče dítě. Sirotek. Jmenuje s Íkáábód. („*Pryč je Boží sláva*“). Proč se to dítě takhle jmenuje? A jak osiřelo?

Je to příběh z dob, kdy Izraelci byli jako sirotci – vyhnanci v zajetí, co seděli u babylónských řek. Pryč je sláva Izraele, Jeruzalém zpustošen, chrám leží v troskách. Jak to mohlo dospět tak daleko? Proroci v tom viděli Boží ruku: trest za hříchy. Za to, že lid nechtěl poslouchat Hospodina. Je noc. Národ pláče. Kdo ho utěší?

Poslouchejte, někdo vypráví příběh. (tak začíná kapitola v knize Povídá se... o soudcích a králích od holandského starozákonníka Nico ter Linden... takhle žije příběh v kulisách babylonského zajetí)

Dnešní starozákonní příběh je dlouhý, dohromady 3 kapitoly (1Sa 4-6). Přemýšlela jsem, kterou jeho část vybrat ke čtení a k dalšímu zamyšlení, ke kázání. Bude to asi úskalí i v dalších týdnech, nedělích, kdy tady s vámi chci z kazatelny číst a naslouchat příběhům z doby izraelských králů.

Nicméně se do toho chci pustit a provést nás starozákonní dějepravou - podobně, jak jí budou procházet děti v nedělní škole. Považuji znalost, nebo nějakou základní orientaci v biblických příbězích za dost důležitou. Ptal se mě kdysi někdo (tuším, začínající studentka teologie), „jak moc musíš jako farář znát Bibli?“ Já jsem odpověděla, že nejde o to vědět přesně, kde co je, ale čím víc Bibli znám, tím spíš se mi vybaví nějaká souvislost, propojení – těch příběhů mezi sebou i propojení do současnosti. A není to důležité jen pro faráře. Aby k nám mohla Bible (a skrze ni snad i Pán Bůh) nějak mluvit, aby ty staré příběhy dávaly smysl i dnes, tak je dobré je číst, znát, hledat souvislosti. Nazvala jsem si to, že se necháváme „zabydlet příběhy“. Máme je „v sobě“, žijí v nás, považují to za důležitější (nosnější), než odříkání něčeho z paměti.

Takže... je to příběh dávný, ale má snad šanci říct něco i nám, dnes...

Co se stalo: porážka Izraelců „před Pelištejci“ – strach – berou si na pomoc truhlu s desaterem – ta je ukradena, druhá porážka je ještě větší (Pelištejci se truhly bojí, a tak se o to víc snaží Izraelce porazit) – smutek v Izraeli (jsou poraženi a přišli o to, co si mysleli, že určité zázračně pomůže); v jednom dni vymírá kněžská rodina (kromě nově narozeného sirotka) – jásot nepřátel, vítězství Pelištejců je o to větší, že ukradli nepříteli i boha, dokážou, že jim nepomůže...

Ptal se mě někdo: Jak to jde dohromady – že se máme Pána Boha bát a zároveň ho milovat? Copak to jde? Možná dnes čteme právě o tomto propojení lásky a bázně (úcty). Ze společnosti se

tenkrát vytratil respekt k Pánu Bohu. „Ryba smrděla od hlavy“ - nejhorší byli synové kněze Élího Chofní a Pinchas, svou neúctu ke svatému, ignorantsví Božích řádů a pravidel předávali mezi lidmi - „svádíte Hospodinův lid k přestoupení“, vytýká jim otec, oni ignorují i jeho. (2,24) Lidé se Boha nebojí, neberou ho vážně. Myslím, že s tím souvisí to, že ho ani nemilují, je jim jedno/ukradený/lhostejný. Asi to úplně nejde – někoho milovat a kašlat na to, co říká. (na pokračování teď s mládeží čteme části knížky Fantazie a poslušnost D. Sölle, tak se tím také probíráme)

V našem dosti ponurém, tragickém příběhu se narodí děcko, rovnou je to sirotek – otec Pinchas padl v boji, matka zemřela při porodu (hned po dědečkovi dítěte, knězi Élím). Stihla ještě chlapce pojmenovat Íkábód. To jméno znamená „Je po slávě“. (4,21) Sláva Hospodinova je pryč. Konec. Zhasínáme... Opona se zatahuje...

Že by přece jen byla maličká naděje? Ozval se pláč narozeného dítěte.... A nedávno se narodil vymodlený Samuel... tak přece jen nekončí všechno...

Dnešní příběh je (také) o tom, jak „nefunguje náboženství, nefunguje pánbůh“. (nefunguje podle našich představ)

Izraelci vsadili tu nejvyšší kartu, vytáhli ten nejhmataatelnější svatý předmět – a takhle to dopadlo. Nepřítele to vyburcovalo ještě k většímu odporu. Je po slávě.

Co je opakem bázně před Hospodinem? Opakem je manipulace. Držíme Boha v ruce, máme ho sbaleného v KPZ, vytáhneme (vyvoláme) ho, až se nám to bude hodit, až nám poteče do bot. Vezmeme truhlu, odtáhneme ji na místo boje, zařídíme si, aby nám Pán Bůh pomohl. Zmáčkne knoflík a Bůh udělá to, co jsme si naťukali na displeji automatu... (nebo slovy příběhu o narození Samuele – máme svou koncepci (svůj plán) budoucnosti) A ono to – nefunguje. Izraelci o truhlu přišli. Třeba si (i díky příběhům jako ten dnešní) někdy uvědomíme, že nějaké naše chování je pokus o manipulaci – s Pánem Bohem, se svatostí, s Biblí...

Příběh ale nekončí. Když Pelištejci vítězoslavně umístí ukořistěnou truhlu (nebo boha?) do chrámu svého boha Dágona, dopadne to s ním špatně – truhla (izraelský Bůh) pohanského přemůže, socha je ráno skácená vedle truhly, jako by se před ní klaněla (jako by došlo k porovnání sil mezi sochou a truhlou – tak to popisují vypravěči o několik století později) – pokus sochu postavit na nohy, zase ale spadne – pelištejští muži, udatní bojovníci jsou raněni divnými nádory (ztrácejí plodnost) – bůh plodnosti přestal fungovat – Pelištejci rychle vracejí truhlu zpátky – ona sama odjede vozem zpátky k Izraelcům (krávy vědí, kam odtáhnout vůz)

Biblické příběhy knih Samuelových byly napsány v době babylónského zajetí. Do té doby (cca 450 let) si je lidé vyprávěli, vzpomínali, tradovali (přenášeli) z generace na generaci. Ale pak je Jeruzalém dobyt (587 před Kristem), chrám zbořen, lidé odvedeni jako zajatci, začíná život ve vyhnanství... a příběhy jsou tradovány (neseny) dál, ale v nových okolnostech, v nových kulisách, v novém průšvihů – a mluví zde nově.

Díky za to, že si lidé ty příběhy (od)nesli do vyhnanství s sebou a dali jim „druhý život“.

Když máme příběhy v sobě, neseme si je i do doby, do míst i situací, které jsou z různých důvodů (osobních, společenských, dějinných) těžké a nepříznivé. (nemoc-nice; strachy ze všeho možného... nenadálé tragédie... ubývání sil, schopností, možností...)

Pane Bože, chceme tě respektovat, vážit si tě, mít tě v úctě. Odpusť, když se nezajímáme, ignorujeme, překrucujeme. Zadrž nás, když tě chceme vměstnat do našich přihrádek, když vykládáme Bibli tak, jak se nám hodí a je pro nás výhodné.

Děkujeme, že i v tom těžkém jsi nám blízko.

Píseň: Svítá 21 *Bud' vůle tvá*
Ohlášky

Úvod k písničce Pan Maňátko (dnes ji po bohoslužbách bude mládež nahrávat – k videoklipu, který jsme natáčeli o prázdninách): svou ponurostí podobná dnešnímu starozákonnímu příběhu.

Připomínka, že to, co nás čeká, je krematorium. Ale pak se to zlomí. Do toho neúprosného spění ke konci a smrti se vlomí nový příběh – o tom je ta písnička.

Píseň: Svítá 263 *Pan Maňátko*

Přímluvná modlitba

Otče náš

Poslání: (Co kdyby?)

Co kdyby

si Bůh nemohl dnes udělat čas na to, aby nám požehnal,
protože jsme si my nemohli udělat včera čas na to, abychom mu poděkovali?

Co kdyby

se Bůh rozhodl, že nás zítra nepovede,
protože jsme ho včera nenásledovali?

Co kdybychom

už nikdy neviděli rozkvétat květinu,
protože jsme žehrali, když Bůh poslal déšť?

Co kdyby

s námi Bůh dnes nešel,
protože jsme v dnešku nepoznali jeho den?

Co kdyby

nám Bůh zítra vzal Bibli,
protože jsme ji dnes nečetli?

Co kdyby

Bůh odňal svoje slovo,
protože jsme nenaslouchali jeho poslům?

Co kdyby

Bůh neposlal svého jediného Syna,
protože by chtěl, abychom byli připraveni zaplatit za svůj hřích?

Co kdyby

byly dveře do kostela zavřené,
protože jsme neotevřeli dveře svého srdce?

Co kdyby

nás Bůh přestal milovat a starat se o nás,
protože jsme zklamali v lásce a péči o druhé?

Co kdyby

nám Bůh nechtěl dnes naslouchat,
protože my jsme ho nechtěli poslouchat včera?

Co kdyby

Bůh odpovídal na naše modlitby způsobem,
jakým my odpovídáme na jeho volání do služby?

Co kdyby

Bůh naplňoval naše potřeby způsobem,
jakým mu vydáváme své životy?

Požehnání: A pokoj Boží, převyšující každé pomyšlení, bude střežit vaše srdce i mysl v Kristu Ježíši. (Fp 4,7)

Píseň: 426 *At' chrání nás Bůh*